

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Sžso/6/2013
Identifikačné číslo spisu:	8012200490
Dátum vydania rozhodnutia:	24.09.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:8012200490.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Jany Henčekovej, PhD., v právnej veci žalobcu: C., bytom D., zastúpeného JUDr. Tiborom Sásfaiom, advokátom so sídlom Košice, Ul. Dávida Feju č.4, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul.29.augusta č.8-10, o preskúmanie rozhodnutia žalovanej č.22619-4/2012-BA zo dňa 21.mája 2012, vydaného v konaní, o priznanie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 21.novembra 2012, č.k. 1S/62/2012-76, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 21.novembra 2012, č.k. 1S/62/2012-76, p o t v r d z u j e .

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 21.novembra 2012, č.k. 1S/62/2012-76, zamietol žalobu a účastníkom nepriznal náhradu trov konania.

Žalobca sa žalobou domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej č.22619-4/2012-BA zo dňa 21.05.2012, ktorou zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Prešov č.9281-4/2012-PO z 21.03.2012, ktorým táto podľa § 99 zákona č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov rozhodla, že žalobca nemá nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia. V odôvodnení rozhodnutia poukázala na to, že choroba z povolania bola žalobcovi zistená dňa 06.05.2003 a preto sa jeho nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia odškodňuje jednorazovo s poukazom na § 11 ods.4 zákona č.437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia; keďže tento nárok bol žalobcovi odškodnený už rozhodnutím z 18.05.2005 maximálnym počtom bodov 400, zvýšeným o 20% (spolu 480 bodov) podľa § 5 ods.3 vyhl.č.32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia, žalobkyňa nepovažovala jeho odvolanie za dôvodné.

Žalobca v žalobe namietal, že novou žiadosťou z 01.02.2012 si na pobočke Sociálnej poisťovne uplatnil nárok na priznanie „dobodovanej progresie“ a to na základe lekárskeho posudku poskytovateľa zdravotnej starostlivosti z 20.12.2011, ktorým bolo sťaženie spoločenského uplatnenia podľa prílohy č.1, časti IV, položky č.67 zákona č.437/2004 Z.z. hodnotené v rozsahu maximálnych 1000 bodov. Uplatnil teda nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 520 bodov ako rozdielu hodnoty 1000 bodov a v minulosti uznaného rozsahu 480 bodov. Žalovaná i prvostupňový správny orgán preto nesprávne považovali jeho žiadosť za opakovanú žiadosť. Namietal i nezákonnosť záveru žalovanej, že nárok žalobcu na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia sa vzhľadom na dátum zistenia jeho choroby z povolania dňom 06.05.2003 posudzuje podľa ustanovení vyhl.č.32/1965 Zb., lebo žalovaná nesprávne zamieňa výraz „dátum prvého zistenia“ na tlačive Hlásenia choroby z povolania vydanom Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky od 01.01.2004 s výrazom „dátum zistenia“, ktorý sa používal na tlačive do 31.12.2003. Ak v roku 2005 bol dátum zistenia choroby z povolania uvedený nesprávne, tento nedostatok nemôže mať vplyv na spochybnenie nového posudku z 20.12.2011.

Krajský súd mal z administratívneho spisu odporkyne za preukázané, že žalobca uplatnil nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 99 zákona o sociálnom poistení na pobočke žiadosťou z 26.04.2005. K žiadosti pripojil posudok o odškodnení sťaženia spoločenského uplatnenia pri chorobe z povolania, vypracovaný dňa 05.04.2005 Nemocnicou s poliklinikou J.A.Remaina podľa § 9 ods.4 vyhl.č.32/1965 Zb., v ktorom sa okrem iného uvádza: „kolektív lekárov Oddelenia pracovného lekárstva a klinickej toxikológie v Prešove dňa 16.03.2005 po vyšetrení zdravotného stavu menovaného s prihliadnutím na event. vývin ochorenia hodnotí sťaženie spoločenského uplatnenia podľa položky IV/107, tabuľka č.IV. prílohy k vyhláske č.32/1965 Zb. v znení neskorších predpisov, počtom bodov 400 + 20%“. Posudok súčasne obsahoval poučenie o možnosti podať proti nemu odvolanie. Nič preto žalobcovi nebránilo, aby proti tomuto posudku odvolanie podal. Ak tak neurobil, potom namietanie dátumu zistenia choroby z povolania v rámci tzv. druhej žiadosti o priznanie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, považoval krajský súd za účelové. Rovnako žalobcovi podľa názoru krajského súdu nič nebránilo v tom, aby rozhodnutie zo dňa 06.05.2005 napadol riadnym opravným prostriedkom proti prvostupňovému rozhodnutiu, prípadne sa domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia postupom podľa § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (O.s.p.). Z vyhlášky č.32/1965 Zb., ale aj zo zákona č.437/2004 Z.z. jednoznačne vyplýva, že zdravotný stav sa posudzuje v dobe, kedy tento zdravotný stav možno považovať za ustálený, pričom odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia musí byť primerané povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a spoločnosti. Tzv. dobodovanie je potom v rozpore s uvedeným právnym predpisom a je aj v rozpore s textom citovaného posudku z 05.04.2005. Ak navrhovateľ takýto stav považoval za ustálený k 16.03.2005 a z posudku mu bolo nepochybne zrejmé, odkedy mu choroba z povolania bola priznaná (06.05.2003), podľa názoru krajského súdu nemôže dodatočne tvrdiť, že je možné tzv. dobodovanie v dôsledku progresie choroby z povolania. Žalobcom navrhovaný postup by mal za následok revíziu rozhodnutia zo 16.05.2005, ktorý postup nie je v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Rozsudok krajského súdu napadol žalobca včas podaným odvolaním. Namietol, že krajský súd nevykonával navrhnuté dôkazy a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnemu právnemu záveru. Pokiaľ krajský súd vychádzal z toho, že náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje jednorazovo a preto neprichádza do úvahy dobodovanie, takým záverom poprel možnosť v medicíne bežného zhoršenia zdravotného stavu a uplatnenia si nového nároku, čo je v rozpore aj so stabilnou judikatúrou súdov (R 28/70, R 9/1986, resp. judikátu Najvyššieho súdu Českej republiky SJ 22/1998), z ktorej vyplýva záver o vzniku ďalšieho nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v prípade pôvodne nepredvídaných následkov poškodenia zdravia.

Krajský súd podľa názoru žalobcu prehliadol, že „Hláseniu choroby z povolania“ zo dňa 16.03.2005 musí podľa § 8 ods.1 písm. b) zákona č.437/2004 Z.z. zodpovedať aj lekársky posudok. Lekársky posudok z roku 2005 tejto požiadavke nezodpovedá. Žalobca v tejto súvislosti poukázal na rozsudok Okresného súdu Zvolen č.k. 13C 104/1995-2 zo dňa 14.11.1995 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom

Krajského súdu v Banskej Bystrici, zo záverov ktorých vyplýva, že „do doby, pokiaľ u pracovníka nie je odborným pracoviskom určené, že sa jedná o chorobu z povolania, nedá sa o chorobe z povolania v pravom zmysle hovoriť“.

Podľa názoru žalobcu sa preto termín „dátum prvého zistenia“ nespája s dodatkom „choroby z povolania“. Vlastnosť profesionálneho ochorenia získa až jej priznaním, teda až keď o tom rozhodne klinický pracovný lekár - odškodniteľný stupeň ochorenia vyjadruje iba dátum 16.03.2005. Krajský súd nesprávne pochopil ustanovenie § 8 ods.4 zákona č.437/2004 Z.z. čo do termínu „ustálený“. Poukazovať na ustanovenie § 11 ods.1 tohto zákona by bolo možné iba vtedy, ak by žalobca mal chorobu z povolania priznanú pred 01.08.2004 a súčasne by do tohto dátumu bol jeho zdravotný stav aj ustálený. Z toho dôvodu pokiaľ žalovaná i krajský súd považujú za rozhodujúci dátum zistenia choroby z povolania (06.05.2003), ich záver je nezákonný. Vzhľadom na to je správny lekársky posudok zo dňa 20.12.2011 a preto aj bodové hodnotenie progresie v ňom obsiahnuté je dôvodné. Na veci nič nemení skutočnosť, že žalobca v roku 2005 neuplatnil možnosť namietať nesprávnu výšku hodnoty za jeden bod.

Žalobca si uplatnil nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia ako zostávajúci rozdiel 520 bodov (1000 - 480) x 15.38 €, teda v celkovej sume 7 998 €, dôvodne. Rozhodujúcim momentom pre posúdenie choroby z povolania v odškodniteľnom stupni môže byť iba dátum 16.03.2005 a preto sa na jeho vec mal a má aplikovať zákon č.437/2004 Z.z. a jeho príloha č.1, položka č.67 - ochorenia kostí, kĺbov a šliach a nervov končatín z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia, kde je stanovené bodové rozpätie od 300 do 1000 bodov.

Z uvedených dôvodov žalobca žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie žalovanej zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie, alternatívne aby rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konania. Súčasne uplatnil náhradu trov konania.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu poukázala na to, že lekárskeho posudku z 20.12.2011 predchádzal lekársky posudok z 05.04.2005, ktorým bolo sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu hodnotené v súlade s § 11 ods.1 vyhl.č.32/1965 Zb. keďže choroba z povolania bola zistená dňa 06.05.2003. Nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia bol žalobcovi odškodnený rozhodnutím zo dňa 18.05.2005 maximálnym počtom bodov 400, zvýšeným o 20% podľa § 5 ods.3 vyhl.č.32/1965 Zb. Žalovaná sa v plnom rozsahu stotožnila s podrobne odôvodneným rozsudkom krajského súdu a navrhla, aby ho odvolací súd potvrdil ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods.2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu vyhovieť nemožno.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozsudku krajského súdu a konštatuje správnosť jeho dôvodov. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dopĺňa (§ 219 ods.2 O.s.p.):

Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje podľa § 13 ods.3 písm. h) zákona č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov z úrazového poistenia za podmienok ustanovených týmto zákonom .

Poškodený má v zmysle § 99 zákona o sociálnom poistení nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č.437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia.

Podľa § 4 ods.1 a 2 zákona č.437/2004 Z.z. náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje jednorazovo; musí byť primeraná povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti. Náhrada za sťaženie

spoločenského uplatnenia sa poskytuje na základe lekárskeho posudku (§ 7 a 8). Sadzby bodového hodnotenia za sťaženie spoločenského uplatnenia sú ustanovené v prílohe č. 1 v II. a IV. časti.

Podľa časti IV, položky 67 prílohy č.1 zákona č.437/2004 Z.z. sadzba bodového hodnotenia za sťaženie spoločenského uplatnenia v prípade ochorenia kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia dosahuje 300 až 1000 bodov.

Spôsob určenia výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia je ustanovený v § 5 ods.2 zákona č.437/2004 Z.z.

Súčasne zákon č.437/2004 Z.z. v ustanovení § 11 ods.1 ustanovuje, že na sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku úrazu a iného poškodenia na zdraví, ktoré bolo spôsobené pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, a ak ide o chorobu z povolania z takej choroby, ktorá bola zistená pred týmto dňom, sa vzťahujú doterajšie predpisy.

Ak ide chorobu z povolania zistenú pred 01.01.2004, vzťahuje sa na ňu teda vyhláška č.32/1965 Zb. o odškodňovaní pracovných úrazov a chorôb z povolania.

V zmysle § 5 ods.3 vyhl.č.32/1965 Zb. pri chorobách z povolania možno s ohľadom na zvlášť ťažké následky a komplikácie prekročiť ustanovenú sadzbu (počet bodov alebo hornú hranicu bodového rozmedzia), pričom odchýlka môže byť najviac 20% ustanovenej sadzby, takže obodovanie sťaženia spoločenského uplatnenia (ochorenie kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia podľa časti B, IV, položky č.107 prílohy k tejto vyhláške predstavuje najviac 480 bodov z ustanoveného rozpätia 150 až 400 bodov.

Z administratívneho spisu žalovanej vyplýva, že žalobca v roku 2005 požiadal o priznanie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia z dôvodu choroby z povolania. Podľa tlačiva „Hlásenie choroby z povolania alebo ohrozenia chorobou z povolania“ z apríla 2005 choroba z povolania (choroba z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia končatín - choroby šliach, šľachových pošiev a svalových úponov z nadmerného preťaženia) bola prvýkrát zistená dňa 06.05.2003 a priznaná dňom 16.03.2005. Podľa posudku o odškodnení sťaženia spoločenského uplatnenia pri chorobe z povolania, ktorý dňa 05.04.2005 vypracoval kolektív lekárov Oddelenia pracovného lekárstva a klinickej toxikológie Nemocnice s poliklinikou J.A.Remaina v Prešove po vyšetrení zdravotného stavu menovaného s prihliadnutím na event. vývin ochorenia hodnotí sťaženie spoločenského uplatnenia podľa položky IV/107, tabuľky IV. prílohy k vyhláške č.32/1965 Zb.v znení neskorších predpisov počtom bodov 400 + 20%, slovom štyristoosemdesiat bodov za bolestivé operačné riešenie“.

Z uvedeného posudku vyplýva, že s prihliadnutím aj na eventuality ďalší vývin ochorenia a teda prípadné ďalšie zhoršovanie zdravotného stavu bolo sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu v roku 2005 v lekárskom posudku (§ 7 zák.č.437/2004 Z.z.) maximálne prípustným počtom bodov v zmysle vyhl.č.32/1965 Zb.

Na tom základe Sociálna poisťovňa, pobočka Prešov rozhodnutím číslo 11052014719 z 18.05.2005 rozhodla, že žalobca má nárok na náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 28 800 Sk, určenej podľa vyhlášky č.32/1965 Zb. za 480 bodov, pri hodnote 60 Sk za jeden bod. Uvedené rozhodnutie pobočky obsahovalo správne poučenie o možnosti podať proti nemu odvolanie, čo však žalobca nevyužil a v dôsledku toho rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňom 27.06.2005.

Skutočnosť, že o nároku žalobcu na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia už bolo právoplatne rozhodnuté, pričom v správnom konaní v roku 2005 bolo odškodnené sťaženie jeho spoločenského uplatnenia v maximálne možnom rozsahu 480 bodov (bez predpokladu akéhokoľvek ďalšieho „dobodovania“), bola podstatná aj pre rozhodovanie súdu pri preskúmvaní rozhodnutia žalovanej č. 22619-4/2012-BA zo dňa 21.05.2012.

Ak žalobca nesúhlasil s hodnotením sťaženia jeho spoločenského uplatnenia podľa maximálne prípustného bodovania ustanoveného vo vyhláške č.32/1965 Zb., mohol a mal využiť možnosť podať

odvolanie proti rozhodnutiu žalovanej z 21.05.2005 [§ 214 ods.1 v spojení s § 178 ods.1 písm. a) bod 3 zákona o sociálnom poistení] a teda namietat' už v danom správnom konaní nesprávnosť postupu pri hodnotení jeho sťaženia spoločenského uplatnenia podľa ustanovení vyhlášky č.32/1965 Zb. a domáhať sa aplikácie prílohy č.1, časti IV, položky č.67 zákona č.437/2004 Z.z., teda hodnotenia s bodovým rozpätím od 300 do 1000 bodov a inej hodnoty jedného bodu. V takom prípade mohol využiť i žalobu podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p.

Pokiaľ však žalobca uvedeným spôsobom nepostupoval, za rovnakých skutkových okolností (t.j. pri maximálnom obodovaní sťaženia jeho spoločenského uplatnenia a teda 100% ohodnotení tohto sťaženia) sa potom už nemohol novou žiadosťou úspešne domáhať tzv. dobodovania do hodnoty 1000 bodov pre ďalšiu progresiu ochorenia predložením nového lekárskeho posudku z 20.12.2011. Ako totiž vyplýva z lekárskeho posudku z 05.04.2005, sťaženie spoločenského uplatnenia v ňom bolo hodnotené v plnom rozsahu, teda maximálnou prípustnou mierou a preto už nemohlo dôjsť k ďalšiemu odškodniteľnému sťaženiu spoločenského uplatnenia z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu.

Vzhľadom na právoplatnosť predchádzajúceho rozhodnutia pobočky z 18.05.2005, číslo 11052014719, teda za situácie, že o nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v plnom rozsahu (aj keď podľa iného právneho predpisu ako sa teraz žalobca domáha) bolo právoplatne rozhodnuté bez toho, aby žalobca využil možnosť odvolania v správnom konaní, resp. možnosť postupovať podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, súd v správnom súdnictve nie je oprávnený pri preskúmaní rozhodnutia o ďalšej (opakovanej) žiadosti o úplné odškodnenie vyhodnotiť ako nezákonné rozhodnutie z 18.05.2005, z ktorého vychádza rozhodnutie pobočky Sociálnej poisťovne z 21.marca 2012 ako aj žalobou napadnuté rozhodnutie žalovanej i jej záver, že lekársky posudok z 20.12.2011 je vydaný v rozpore so zákonom č.437/2004 Z.z. a nerešpektuje ustanovenie § 11 ods.1 tohto zákona.

Ak žalobca v prípade rozhodnutia z 18.05.2005 považoval svoj zdravotný stav za ustálený ku dňu 16.03.2005 a z lekárskeho posudku (z 05.04.2005) mu bolo nepochybne zrejmé, že mu sťaženie spoločenského uplatnenia bolo ohodnotené maximálnym bodovým hodnotením podľa vyhl.č.32/1965 Zb. (480 bodov), nemôže dodatočne, v neskoršom správnom konaní a v následnom konaní podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. úspešne tvrdiť, že mu patrí maximálne bodové hodnotenie 1000 bodov z rozpätia 300 až 1000 bodov, určené podľa iného predpisu (zákona č.437/2004 Z.z.); pripustenie takého názoru by malo za následok revíziu rozhodnutia zo 16.05.2005 postupom, ktorý v právnom poriadku Slovenskej republiky nemá oporu.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny podľa § 250ja ods.3 v spojení s § 219 ods.1, 2 O.s.p.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods.1 v spojení s § 250k ods.1 O.s.p. tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo žalobca v odvolacom konaní nebol úspešný.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.